

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 649/2025-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľky **Slovenskej republiky**, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, a sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/15/2023, 8Cdo/6/2024 zo 14. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavné sťažnosti a skutkové okolnosti prípadu

1. Ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. novembra 2024 sa sťažovateľka Slovenská republika, v menej ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „sťažovateľka 1“) domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom (nie uznesením ako nesprávne uvádza v ústavnej sťažnosti, pozn.) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto rozhodnutia v časti výrokov, ktorým bolo jej dovolanie zamietnuté (II. výrok) a ktorým bol zrušený odvolací rozsudok vo výroku o trovách konania (IV. výrok). Navrhuje rozsudok v napadnutých výrokoch zrušiť a v rozsahu zrušenia vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Vec bola ústavným súdom vedená pod sp. zn. Rvp 3133/2024.

2. Ústavnému súdu bola následne 27. novembra 2024 doručенá ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 2“), ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu v jeho druhom výroku o zamietnutí dovolania sťažovateľa 2. Žiada, aby ústavný súd napadnutý rozsudok v jeho druhom výroku zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, priznal mu primerané finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Vec bola ústavným súdom vedená pod sp. zn. Rvp 3165/2024.

3. Podľa § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 166 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) boli ústavné sťažnosti sťažovateľky 1 a sťažovateľa 2 uznesením ústavného súdu č. k. PLs. ÚS 103/2024-6 z 18. decembra 2024 spojené na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 3133/2024.

4. Z ústavných sťažností a pripojených príloh vyplýva, že rozsudkom (v poradí tretím, pozn.) Okresný súd Banská Bystrica č. k. 16C/80/2009-367 z 9. mája 2016 uložil sťažovateľke 1 povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 2 sumu 315 153 eur s príslušenstvom z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej sťažovateľovi 2 nezákonným trestným stíhaním a v ňom vydanými nezákonnými súdnymi rozhodnutiami o väzbe a treste podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“).

5. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 15Co/80/2019-540 zo 7. augusta 2019 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že sťažovateľke 1 uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 2 nemajetkovú ujmu 15 000 eur a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

6. Proti rozsudku podali obaja sťažovatelia dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 7Cdo/145/2020 z 30. júna 2022 tak, že dovolanie sťažovateľky 1 odmietol (I. výrok), rozsudok krajského súdu vo výroku, ktorým zmenil I. výrok rozsudku okresného súdu tak, že zamietol žalobu v časti nároku na zaplatenie úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy v sume 15 000 eur, zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (II. výrok) a dovolanie sťažovateľa 2 vo zvyšnej časti odmietol (III. výrok).

7. V nadväznosti na zrušujúcu časť rozhodnutia v časti úrokov z omeškania odvolací súd v ďalšom konaní rozhodol rozsudkom č. k. 15Co/87/2022-666 z 5. apríla 2023, ktorým rozsudok okresného súdu v I. výroku o priznaní úroku z omeškania z nemajetkovej ujmy sťažovateľovi 2 vo výške 5 % ročne od 9. mája 2016 z titulu nezákonného rozhodnutia o treste zmenil tak, že sťažovateľka 2 je povinná zaplatiť sťažovateľovi 2 úrok z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 15 000 eur od 11. mája 2009 až do zaplatenia, a to do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

8. O ústavných sťažnostiach sťažovateľov nasmerovaných proti predmetnému uzneseniu najvyššieho súdu z 30. júna 2022 ústavný súd rozhodol nálezom č. k. II. ÚS 236/2023-35 z 5. decembra 2023, ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky 1 na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru postupom a uznesením najvyššieho súdu v jeho I. výroku a porušenie základného práva sťažovateľa 2 na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a uznesením najvyššieho súdu v jeho III. výroku. Uznesenie v jeho napadnutých výrokoch (I. a III.) zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, rozhodol o náhrade trov konania a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.

9. Po vrátení veci najvyšší súd rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorým spojil na spoločné dovolacie konanie veci vedené pod sp. zn. 8Cdo/15/2023 a 8Cdo/6/2024 (I. výrok), dovolania sťažovateľky 1 a sťažovateľa 2 proti rozsudku krajského súdu zo 7. augusta 2019 zamietol (II. výrok), odmietol dovolanie sťažovateľa 2 proti rozsudku krajského súdu z 5. apríla 2023 (III. výrok) a zrušil rozsudok krajského súdu zo 7. augusta 2019 vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie (IV. výrok).

II. Argumentácia sťažovateľov

10. Sťažovateľka 1 v ústavnej sťažnosti atakujúcej druhý a štvrtý výrok napadnutého rozsudku namieta, že najvyšší súd napriek nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 236/2023 neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne a presvedčivo a nezodpovedal podstatné dovolacie otázky sťažovateľky. Uvádza, že vo svojom dovolaní namietala posúdenie otázky jej pasívnej vecnej legitímácie v konaniach o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., ak je nárok odôvodňovaný medializáciou trestnej veci. Sťažovateľka počas konania na súde prvej inštancie, ako aj pred odvolacím súdom opakovane tvrdila, že vo vzťahu k prípadným následkom medializácie trestnej veci sťažovateľa 2 nie je daná jej pasívna vecná legitímácia, pretože nemôže niesť a ani nenesie zodpovednosť za konanie tretích subjektov, t. j. médií. Z rozsudku krajského súdu totiž vyplýva, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy sťažovateľovi 2 odôvodnil aj medializáciou jeho trestnej veci. Napriek tomu najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku zmätočne uviedol, že odvolací súd konštatoval neexistenciu pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky, pretože nemajetková ujma spôsobená medializáciou prípadu sťažovateľa 2 je konzumovaná v rámci nemajetkovej ujmy priznanej odvolacím súdom. Podľa názoru najvyššieho súdu totiž nemôže dôjsť ku kumulácii nárokov týkajúcich sa nemajetkovej ujmy tak, že by sťažovateľka zodpovedala za nemajetkovú ujmu podľa zákona č. 58/1969 Zb. a súčasne osobitne podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, keďže zákon č. 58/1969 Zb. v časti nemajetkovej ujmy je vo vzťahu špeciality k Občianskemu zákonníku. Ak totiž nebola daná pasívna vecná legitímácia sťažovateľky, nemôže byť nemajetková ujma spôsobená medializáciou prípadu následne konzumovaná a zohľadnená v rámci priznanej náhrady nemajetkovej ujmy podľa osobitného predpisu o náhrade škody, za ktorú v konečnom dôsledku zodpovedá sťažovateľka 1. Tvrdenia dovolacieho súdu tak podľa sťažovateľky vedú k navzájom nezlučiteľným záverom, pričom takto koncipovanú úvahu najvyššieho súdu možno považovať za vnútorne rozpornú a nelogickú.

10.1. Ďalej sťažovateľka 1 v ústavnej sťažnosti rozporuje posúdenie primeranosti priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. Výkon trestu odňatia slobody v trvaní 231 dní za súčasnej existencie záveru odvolacieho súdu o nepreukázaní iných následkov okrem zmeny v osobnosti sťažovateľa, poškodení jeho povesti a narušení vzťahov v rodine a s priateľmi

nemožno vyhodnotiť ako zásah odôvodňujúci priznanie náhrady nemajetkovej ujmy 15 000 eur, čo presahuje maximálnu výšku odškodnenia obetí násilných trestných činov. Záver najvyššieho súdu o zákaze pravej retroaktivity, o nemožnosti spätnej aplikácie limitácie náhrady nemajetkovej ujmy upravenej v § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) sťažovateľka považuje za nesprávny a v priamom rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. V tejto súvislosti poukázala na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu.

10.2. Vo vzťahu k napadnutému zrušujúcemu výroku rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľka 1 uviedla, že zrušený výrok o trovách konaniach nebol napadnutý dovolaním ani jedného zo sťažovateľov, pričom s ohľadom na spôsob rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaniach nemohol byť považovaný ani za súvisiaci výrok. V tomto smere zdôraznila viazanosť najvyššieho súdu rozsahom dovolania. Takýto postup predstavuje prejav svojvôle najvyššieho súdu, čo je v rozpore s právnou istotou a predvídateľnosťou práva.

11. Sťažovateľ 2 vo svojej ústavnej sťažnosti atakuje druhý výrok napadnutého rozsudku najvyššieho súdu o zamietnutí jeho dovolania. Vyjadruje nesúhlas so záverom najvyššieho súdu, že trestné stíhanie a rozhodnutie o väzbe sťažovateľa boli zákonné, hoci sťažovateľ 2 bol oslobodený spod obžaloby. Takýto záver považuje za svojvoľný a nelogický. Priznanú náhradu nemajetkovej ujmy 15 000 eur nie je podľa jeho názoru možné s ohľadom na všetky okolnosti prípadu považovať za primeranú. Rovnako nebola v konaní dostatočne objasnená otázka príčinnej súvislosti medzi nezákonným trestným stíhaním sťažovateľa 2 a stratou jeho zamestnania. Jediným dôvodom, prečo sťažovateľ pristúpil k skončeniu pracovného pomeru dohodou, bolo jeho trestné stíhanie, keďže v prípade okamžitého skončenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa by boli pracovnoprávne následky pre neho podstatne horšie. Ďalej tvrdí, že skutočnú škodu predstavovalo aj nezvýšenie jeho majetku o dar dcéry v sume 473 eur, ktorá sa použila na úhradu trov jeho obhajoby v nezákonne vedenom trestnom konaní. Záver najvyššieho súdu, že táto transakcia sa dotkla iba majetkovej sféry dcéry sťažovateľa, a nie jeho majetkovej sféry, je tiež arbitrárny.

III.

Predbežné prerokovanie ústavných sťažností

12. Obe ústavné sťažnosti sťažovateľov atakujú napadnutý rozsudok najvyššieho súdu vo výroku, ktorými boli ich dovolania zamietnuté ako nedôvodné podľa § 448 CSP (sťažovateľka 1 namieta taktiež porušenie svojich označených práv aj zrušujúcim výrokom napadnutého rozsudku o trovách konania).

13. Ústavný súd síce stabilne judikuje, že plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch nie je vyňaté z rámca ústavnoprávných princípov, preto ústavný súd musí dbať na to, aby boli dodržané záruky spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby interpretácia prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov nebola svojvoľná

ani formalistická a aby bola čo najjustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

14. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd sa s prihliadnutím na svoje postavenie ochrancu ústavnosti zameral na posúdenie, či napadnutý rozsudok najvyššieho súdu o zamietnutí dovolaní sťažovateľov spĺňa atribúty ústavne akceptovateľného rozhodnutia, pričom po dôkladnom oboznámení sa s jeho dôvodmi pochybenie ústavnoprávnej intenzity v posudzovanej veci sťažovateľov nezistil.

III.1. K opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľky 1:

15. Prvá sťažnostná námietka sťažovateľky 1 je založená na tvrdení o absencii náležitého odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu, ktorý podľa sťažovateľky 1 napriek záväznému právnomu názoru ústavného súdu obsiahnutému v náleze sp. zn. II. ÚS 236/2023 opätovne neposkytol dostačujúce odpovede na jej zásadné dovolacie námietky, predovšetkým neodpovedal na námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie sťažovateľky 1 v konaní o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., ak je nárok dôvodný medializáciou trestnej veci.

16. Z relevantnej časti napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd, vychádzajúc zo záverov nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 236/2023, poukázal na odôvodnenie odvolacieho súdu, ktorý pasívnu vecnú legitimáciu sťažovateľky 1 považoval za danú, keďže nemajetková ujma bola sťažovateľovi 2 spôsobená nezákonným rozhodnutím o treste, v dôsledku ktorého sťažovateľ vykonal trest odňatia slobody v trvaní 7 a pol mesiaca a následne bol spod obžaloby oslobodený. Na základe vykonaného dokazovania mali konajúce súdy preukázané, že nezákonným rozhodnutím o treste, a teda obmedzením osobnej slobody sťažovateľa 2 došlo k zásahu do jeho súkromného, rodinného a spoločenského života, keď došlo k rozvráteniu vzájomných vzťahov v rodine a strate priateľov (body 22 až 24 rozsudku odvolacieho súdu). Najvyšší súd v reakcii na dovoláciu námietku sťažovateľky 1 týkajúcu sa nedostatku jej pasívnej vecnej legitimácie uviedol, že pasívna legitimácia sťažovateľky 1 bola daná, iba pokiaľ išlo o nárok sťažovateľa 2 na náhradu ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., pričom spôsobená ujma zahŕňala poškodenie dobrého mena a povesti, ako aj zásah do jeho osobnostných práv spôsobených mimo iného aj medializáciou jeho prípadu. Ďalej podotkol, že postoj sťažovateľky 1, ktorá zotrváva na tom, že sťažovateľovi 2 neprináleží napriek čiastočnému vykonaniu nezákonne uloženého trestu odňatia slobody žiadna náhrada škody nie je konformný s právami zaručenými dohovorom (bod 34 napadnutého rozsudku). Nie je možné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľky 1, že najvyšší súd nerešpektoval záväzný pokyn ústavného súdu a opätovne ponechal bez povšimnutia jej podstatné dovolacie otázky. Napadnutý rozsudok ústavný súd hodnotí v tejto časti ako ústavne akceptovateľný a postačujúco odôvodnený, keďže v konaní bolo nepochybne preukázané, že sťažovateľka 1 zodpovedá v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. sťažovateľovi 2 za škodu, ktorá mu bola spôsobená nezákonným rozhodnutím o treste, ktorého časť sťažovateľ 2 vykonal a následne bol spod obžaloby oslobodený, pričom nezákonný zásah do osobnej slobody v trvaní

sedem a pol mesiaca mal nepochybne nepriaznivý dopad na jeho osobný, rodinný a spoločenský život a pracovné uplatnenie.

17. Sťažovateľka 1 ďalšou námietkou rozporuje posúdenie primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 15 000 eur, ktorá podľa jej názoru nezodpovedá doterajšej ustálenej judikatúre najvyššieho súdu. Podľa jej názoru výkon trestu odňatia slobody v trvaní 231 dní za súčasného nepreukázania iných následkov okrem zmeny v osobnosti sťažovateľa 2, poškodenia jeho povesti a narušenia vzťahov v rodine a s priateľmi nemožno vyhodnotiť ako zásah odôvodňujúci priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v odvolacím súdom stanovenej sume. Najvyšší súd sa k uvedenej výhrade stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie týkajúcou sa nemožnosti aplikácie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. upravujúceho limitáciu výšky náhrady nemajetkovej ujmy v danom prípade, keďže k nezákonnému odsúdeniu sťažovateľa 2 došlo ešte v roku 2004. Sťažovateľka je však, odkazujúc na príslušnú judikatúru najvyššieho súdu, presvedčená o nesprávnosti uvedeného právneho názoru a tvrdí, že v konaniach, ktorých predmetom je nárok priznaný podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s priamou aplikáciou čl. 5 ods. 5 dohovoru, súdy aplikujú pri stanovení výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, pričom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nesmie nepresahovať maximálnu hranicu náhrady za ujmu spôsobenú obetiam trestných činov. Jej dovolanie v časti namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP teda bolo najvyšším súdom zamietnuté nedôvodne.

18. Ústavný súd konštatuje, že stanoviť presnou sumou výšku náhrady nemajetkovej ujmy za deň či mesiac trvania väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody vopred pre všetky prípady nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť. Rovnako tak nie je možné ani mechanicky prevziať závery rozhodovacej praxe súdov iných štátov či Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), a to najmä s ohľadom na odlišnosť životnej úrovne v jednotlivých štátoch, ktorá rovnako tak musí byť zohľadnená, pokiaľ priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy má zodpovedať predstavám spravodlivosti a slušnosti v danom čase a na danom mieste (III. ÚS 754/2016).

19. Ústavný súd však musí prisvedčiť sťažovateľke 1, že prezentovaný názor najvyššieho súdu o zákaze retroaktivity § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. je už prekonaný neskoršou judikatúrnou líniou (na ktorú poukazuje aj sťažovateľka 1 v ústavnej sťažnosti) rešpektujúcou vývoj ochrany ľudských práv v európskom priestore v súvislosti s určovaním výšky náhrady nemajetkovej ujmy, a teda jeho konštatovanie, že spätná aplikácia limitácie náhrady nemajetkovej ujmy by znamenala ústavnú nekonformnosť, nezachytáva novonastolený trend a vychádza z už prekonaných názorov. Napriek tomu ústavný súd považuje v danej veci za podstatné, že najvyšší súd (rovnako ako odvolací súd), posudzujúc námietku neprimerane určenej sumy nemajetkovej ujmy, zohľadnil a vychádzal predovšetkým z judikatúry ESLP, konkrétne rozhodnutí vydaných v konaniach proti Slovenskej republike (Winkler proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 25416/07, Kormoš proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 46092/06), ako kritéria pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla sťažovateľovi 2. Zohľadňujúc uvedené okolnosti prejednávanej veci, ústavný súd považuje aj túto námietku sťažovateľky 1 o extrémnej neadekvátnosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy za neopodstatnenú.

20. Vo vzťahu k zrušujúcemu (štvrtému) výroku rozsudku o trovách konania sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že najvyšší súd pristúpil ku kasácii uvedeného výroku a vráteniu veci odvolaciemu súdu napriek tomu, že tento nebol napadnutý dovolaním, pričom s ohľadom na spôsob rozhodnutia o dovolaniach sťažovateľov ho nebolo možné považovať ani za závislý výrok. Uvedené tak podľa sťažovateľky 1 predstavuje prejav svojvôle zo strany dovolacieho súdu. Najvyšší súd odôvodnil zrušenie výroku o trovách odvolacieho konania nesúlalom s judikatúrou k § 255 ods. 2 CSP (bod 41 napadnutého rozsudku).

21. Z dôvodov napadnutého rozhodnutia pritom vyplýva, že sťažovateľka 1 (napriek tomu, čo tvrdí v ústavnej sťažnosti) podala dovolanie aj proti výroku odvolacieho rozsudku o nepriznaní nároku na náhradu trov konania žiadnej zo sporových strán (bod 16 napadnutého rozsudku), pričom je zrejmé, že jej dovolanie v tejto časti najvyšší súd vyhodnotil ako dôvodné, a preto rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o náhrade trov konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Sťažovateľka pritom okrem tvrdenia o svojvoľnom postupe najvyššieho súdu neformuluje v ústavnej sťažnosti v tomto smere žiadne iné námietky a ani nekonkretizuje, akým spôsobom bolo zrušujúcim výrokom napadnutého rozsudku zasiahnuté do jej práva na spravodlivé súdne konanie.

22. Ústavný súd v tejto súvislosti akcentuje svoju judikatúru, v rámci ktorej stabilne konštatuje, že pravidla nepristupuje k prieskumu zrušujúcich rozhodnutí konajúcich súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi (II. ÚS 562/2018, II. ÚS 406/2018, III. ÚS 481/2017). Takýto prieskum je pripustený len veľmi výnimočne, a to v situácii, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola reparačiteľná v ďalšom konaní (III. ÚS 46/2013, I. ÚS 227/2018). K zrušeniu kasačného rozhodnutia ústavný súd pristupuje skutočne výnimočne, a to len v tom prípade, keď dôvody na tento krok sú natoľko závažné, že sa blížia k zmätočným záťažiam konania, čím znehodnocujú ďalšie konanie, alebo ak by išlo o veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu preskúmaného kasačného rozhodnutia (IV. ÚS 602/2020). Uvedené však zjavne nebol prípad sťažovateľky, preto ani túto námietku nebolo možno hodnotiť ako dôvodnú.

23. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že nenašiel v odôvodnení namietaného rozsudku také vady, ktoré by potvrdzovali tvrdenia sťažovateľky o porušení jej označených práv. Najvyšší súd zodpovedal ústavne akceptovateľným spôsobom všetky východiskové námietky sťažovateľky 1 uplatnené v jej dovolaní, zohľadňujúc pritom výhrady ústavného súdu vyjadrené v náleze sp. zn. II. ÚS 236/2023, pričom jeho odôvodnenie nemožno považovať za svojvoľné ani za taký závažný excés, ktorý by si vyžadoval uplatnenie kasačnej právomoci ústavného súdu. Z tohto dôvodu preto dovolací súd nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľky 1 na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani do jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vychádzajúc z uvedeného, preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky 1 ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa 2:

24. Podstata výhrad sťažovateľa 2 je založená na tvrdení o arbitrárnosti a nelogickosti záveru najvyššieho súdu, že jeho trestné stíhanie a rozhodnutie o väzbe mali zákonný podklad, a preto

mu za ne neprináleží náhrada nemajetkovej ujmy. Rozporuje taktiež (rovnako ako sťažovateľka 1) súdom stanovenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú však hodnotí ako neprimerane nízku a nezodpovedajúcu závažnosti zásahu do jeho osobnostných práv.

25. Najvyšší súd v reakcii na uvedené námietky citoval konkrétnu časť z rozhodnutia okresného súdu o vzatí sťažovateľa do tzv. kolúznej väzby, z ktorej vyplýva, že na väzbu existovali v uvedenom čase zákonné dôvody, keďže sťažovateľ mal svojím konaním ovplyvňovať svedkov a mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Považoval preto za správny názor odvolacieho súdu, ktorý sťažovateľovi 2 priznal náhradu nemajetkovej ujmy iba za nezákonný výkon trestu, keďže väzobné stíhanie si sťažovateľ zaviniť sám, pričom aj zákon č. 58/1969 Zb. v § 5 ods. 2 vylučuje v takom prípade priznanie práva na náhradu škody (bod 34 napadnutého rozsudku). Proti uvedenému názoru ústavný súd nemá žiadne výhrady. Tvrdenie sťažovateľa 2, podľa ktorého má mať jeho oslobodenie spod obžaloby automaticky za následok aj nezákonnosť jeho väzobného stíhania (navyše, za situácie, ak na väzbu existovali v danom čase zákonné dôvody a kolúznu väzbu odôvodňovalo bližšie opísané konanie sťažovateľa 2, ktorý tieto skutočnosti v priebehu konania vedeného všeobecnými súdmi ani v jeho ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom nepoprel), nemožno bez ďalšieho akceptovať. Ústavný súd v tejto súvislosti len na doplnenie odkazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/154/2019, z ktorého v podstatnom vyplýva, že k vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu podľa § 5 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb... treba, aby si obvinený sám väzbu zaviniť... Pre vylúčenie nároku na odškodnenie za väzbu by malo byť však preukázané... určité konanie obvineného, napr. pôsobenie na znalca, zastrašovanie svedkov, odstraňovanie dôkazov a pod., ktorým dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia, lebo len v takomto prípade možno hovoriť o tom, že obvinený mal vinu na uvalení väzby.

26. Sťažovateľ 2 ďalej vyjadruje nesúhlas s tvrdením najvyššieho súdu, že neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu, že k skončeniu jeho pracovného pomeru došlo v dôsledku jeho väzobného stíhania a výkonu trestu odňatia slobody. Ani tejto sťažnostnej námietke nie je možné prisvedčiť. Na základe vykonaného dokazovania mali totiž súdy za preukázané, že pracovný pomer ukončil sťažovateľ 2 sám na vlastnú žiadosť dohodou, a teda k skončeniu pracovného pomeru nedošlo zo strany zamestnávateľa sťažovateľa. Uvedené napokon potvrdzuje aj sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, hoci tvrdí, že v dôsledku trestného stíhania bol v podstatne donútený rozviazať pracovný pomer dohodou, ak nechcel, aby s ním zamestnávateľ skončil pracovný pomer okamžite, čo by pre neho malo z pracovnoprávneho hľadiska nepriaznivejšie dôsledky.

27. Napokon bez bližšieho rozvinutia sťažnostnej argumentácie sťažovateľ 2 označuje ako svojvoľný aj záver dovolacieho súdu týkajúci sa trov právneho zastúpenia v trestnom konaní v sume 473 eur. Uvedená odmena bola za zastupovanie vyplatená právnej zástupkyňi sťažovateľa 2 jeho dcérou, čo vyplynulo z predložených listinných dôkazov, ako aj z tvrdenia sťažovateľa 2, ktorý uviedol, že išlo o dar od jeho dcéry. Ak preto dovolací súd, viazaný skutkovým stavom zisteným súdmi nižšej inštancie podľa § 442 CSP konštatoval, že išlo o dar, ktorý nespôsobil ujmu v majetkovej sfére sťažovateľa (bod 40 napadnutého rozsudku), ústavný súd nepovažuje na tomto závere nič nelogické ani ústavne neakceptovateľné.

28. Ústavný súd musí súčasne uviesť, že ide o opakované námietky sťažovateľa, vo vzťahu ku ktorým už ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS 236/2023 konštatoval, že najvyšší súd sa predmetnými námietkami náležite zaoberal (bod 35 nálezu).

29. Pokiaľ ide o sťažovateľom 2 namietanú neadekvátnosť priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ústavný súd nepovažuje za potrebné opätovne opakovať svoje už zmienené závery k primeranosti priznanej výške ujmy (pozri body 16 až 19 tohto uznesenia), keďže tieto poskytujú odpovede aj na prezentovanú sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa 2. Najvyšší súd pritom podľa názoru ústavného súdu v primeranom rozsahu vysvetlil, z akého dôvodu nie sú na vec sťažovateľa 2 priliehavé rozhodnutia, na ktoré vo svojom dovolaní odkazoval a ktorými mali byť podľa jeho názoru súdy pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy viazané. Citujúc z predmetných rozhodnutí, konštatoval, že v uvedených veciach bol predmetom posúdenia zásah do osobnostných práv predstaviteľa súdnej moci, a teda zásah do základných princípov nezávislosti súdnictva. Stotožnil sa so znížením sumy nemajetkovej ujmy zo strany odvolacieho súdu, ktorý vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, judikatúry ESLP a ústavného súdu. Aj predmetnú námietku preto ústavný súd hodnotí ako irelevantnú.

30. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvára, že ani v posudzovanej veci sťažovateľa 2 (rovnako ako v prípade sťažovateľky 1) nenašiel dôvod na svoj kasačný zásah do napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, keďže nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s právom sťažovateľa 2 na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). V tejto časti preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

31. K záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavný súd dospel aj vo vzťahu k tej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľ 2 namieta porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Porušenie týchto práv totiž sťažovateľ 2 preukázateľne odvíja od porušenia práva na spravodlivé súdne konanie. Práve s ohľadom na argumentačné prepojenie oboch uvedených obsahových častí ústavnej sťažnosti nemohlo v dôsledku absencie porušenia základného práva zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dôjsť ani k porušeniu týchto sťažovateľom 2 označených práv hmotného charakteru. Aj túto časť ústavnej sťažnosti preto bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Napriek tomu, že sťažovateľ 2 v petite ústavnej sťažnosti explicitne namieta aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v dôvodoch ústavnej sťažnosti nepredniesol k predmetnému základnému právu okrem strohej zmienky, že konanie trvá 16 rokov, žiadnu osobitnú argumentáciu. Na tomto mieste ústavný súd pripomína svoju konštantnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že popri uvedení sťažnostného petitu je ďalšou povinnosťou sťažovateľa, aby svoju ústavnú sťažnosť náležite odôvodnil tak, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu (m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 54/2014, II. ÚS 594/2016). Sťažovateľ musí ďalej vysvetliť, v čom vidí porušenie základného práva alebo slobody, ktoré boli podľa jeho názoru konkretizovaným zásahom orgánu verejnej moci porušené. Absencia dostatočného odôvodnenia

tak bola dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

33. Keďže obe ústavné sťažnosti boli odmietnuté v celom rozsahu bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov formulovanými v petitoch ich ústavných sťažností.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu